

Financiële stromen inzake de opvang van de vluchtelingen uit Oekraïne

FINANCIËLE STROMEN

Een crisis gaat altijd gepaard met extra werk en daarmee ook extra, niet begrote kosten. De complexiteit bij deze crisis is dat er verschillende financiële stromen zijn, zowel bij de gemeenten als bij de werkorganisatie. Daarbij is het op dit moment nog onvoldoende duidelijk welke middelen vanuit het Rijk beschikbaar gesteld gaan worden. De onzekerheid over de duur van de periode, de maatschappelijke effecten, maar ook eventuele bijdragen zijn op dit moment nog te onzeker om hiervoor al een exacte raming aan uw raad voor te leggen.

Hieronder gaan wij in op de verschillende financiële stromen die wij momenteel zien ontstaan, waarbij wij eerst een tabel opnemen met een korte omschrijving en of deze stroom van toepassing is voor de gemeente en/of de werkorganisatie BUCH. Daarna geven wij daar een nadere toelichting per stroom:

Financiële stroom	Van toepassing voor:		Verwachting compensatie Rijk?
	Gemeente	Werkorganisatie	
Kosten huur opvanglocaties	Ja	Nee	Ja, bedrag per vluchteling
Kosten inrichting opvanglocaties	Ja	Nee	Ja, bedrag per vluchteling
Kosten leefgeld vluchtelingen	Ja	Nee	Ja
Kosten inzet medewerkers BUCH	Nee	Ja	Nee
Overige "out of pocket" kosten	Ja	Ja	Nee

Kosten huur en inrichting opvanglocaties:

Elke gemeente is gevraagd om opvanglocaties beschikbaar te stellen voor de opvang van vluchtelingen. In de eerste weken heeft een aantal eigenaren/beheerders van locaties zich spontaan aangeboden en hebben we actief een aantal professionele partijen benaderd. Inmiddels zijn er in de BUCH gemeenten totaal 203 opvangplekken gerealiseerd en daarvan zijn er 65 bezet (d.d. 24 maart 2022). Elke gemeente maakt afspraken met de vertegenwoordigers van de locaties over de vergoeding van huur voor deze locaties en de inrichting daarvan.

Er wordt gesproken van een vergoeding van € 100,- per dag per gerealiseerde opvangplek die het Rijk gaat betalen aan de gemeente voor de opvang. Verantwoording van de kosten gebeurt op basis van de registratie van opvangplekken in het informatieknooppunt (KCIO) per persoon per dag.

In de handreiking Gemeentelijke Opvang Oekraïners (GOO) staat in de versie van 13 maart 2022 ([Handreiking Gemeentelijke Opvang Oekraïners \(GOO\) | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)) het volgende opgenomen:

*Op dit moment werkt het kabinet samen met partners binnen en buiten de Rijksoverheid aan financiering van de opvanglocaties in gemeenten. Hierover zal spoedig separaat worden gecommuniceerd. Uitgangspunt daarbij is dat het kabinet van rijkswege de kosten die gemaakt zullen worden door gemeenten **integraal** zal vergoeden. In een nieuwe versie van de Handreiking zal dit worden meegenomen.*

Dit is in de brief van de Tweede Kamer van 21 maart bevestigd met de zinsnede: *De hoogte en omvang daarvan vragen om een politiek bestuurlijke afweging, met als uitgangspunt dat gemeenten er als gevolg van de opvang van ontheemden uit Oekraïne niet slechter voor komen te staan dan daarvoor*

De verwachting is dan ook dat deze kosten volledig vergoed worden door het Rijk.

Kosten leefgeld Vluchtelingen:

In de brief van de Tweede Kamer d.d. 21 maart 2022 ([Brief tweede kamer tk-leefgeld-oekrainers.pdf](#)) over het leefgeld staat opgenomen dat de hoogte van de toelage circa € 60 per week per persoon is die gebruik maken van een door de gemeente aangewezen opvang. Voor vluchtelingen die gebruik maken van particuliere opvang is een toeslag van € 75 per week van toepassing. Indien meer dan één ontheemde wordt opgevangen door een gastgezin, bedraagt dit bedrag voor de tweede ontheemde € 25,- per week en voor de derde en vierde ontheemde € 12,50 per week. Daarmee wordt deze aanvullende verstrekking voor een gezin/groep ontheemden die samen bij één gasthuishouden verblijven nooit hoger dan € 125,-.

De gemeenten krijgen beleidsvrijheid in de wijze van het uitkeren en administreren van het leefgeld. Hierbij is ook de keuze tussen geld of een vergoeding in natura van toepassing.

Kosten inzet medewerkers werkorganisatie BUCH

Deze crisis vraagt ook wat van de organisatie, zeker zo kort na de Coronacrisis waarvan we nog dagelijks de gevolgen merken door uitval van medewerkers.

Om deze crisis in goede banen te leiden is inzet van medewerkers noodzakelijk. Deze inzet gaat ten koste van de dagelijkse werkzaamheden van de betreffende medewerkers. Op basis van keuzes die we hierin maken (zie paragraaf Keuzemogelijkheden), is extra inzet nodig om taken naast deze crisis te blijven uitvoeren. Voor deze inzet zijn extra middelen noodzakelijk. Uit de beschikbare informatie is niet duidelijk of deze middelen door het rijk worden gedekt. Uit de brief van de Tweede Kamer van 21 maart jl. kan afgeleid worden dat vergoeding plaatsvindt, maar echt duidelijk is dit niet. In de brief staat: *De hoogte en omvang daarvan vragen om een politiek bestuurlijke afweging, met als uitgangspunt dat gemeenten er als gevolg van de opvang van ontheemden uit Oekraïne niet slechter voor komen te staan dan daarvoor.*

Belangrijk hierbij is te melden dat deze kosten ten laste van de Werkorganisatie BUCH komen en niet van de gemeenten. Op basis van de meest recente verdeelsleutel worden deze kosten aan de gemeenten doorbelast.

De kosten die we maken als gevolg van de Oekraïne crisis en de daarin gemaakte beleidskeuzes door de gemeenten zijn niet opgenomen in de begroting van de werkorganisatie BUCH. Daarbij ontbreekt op dit moment ook een formele opdracht van de vier gemeenten aan de werkorganisatie BUCH. Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling van de werkorganisatie BUCH is het formeel noodzakelijk om een opdracht van de colleges van de vier gemeenten te krijgen voor de uitvoering van de werkzaamheden en de gemaakte kosten. In het kader van de rechtmatigheidscontrole van de accountant is een geformaliseerde opdracht ook nodig. Daarom wordt aan de colleges, gelijk met deze memo, gevraagd de opdracht te formaliseren.

Overige "out of pocket" kosten

Naast de personele kosten bij de werkorganisatie, worden ook andere kosten gemaakt. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan communicatiemateriaal, boodschappen, kosten vervoer voor inschrijfdagen etc. Ook hier is de vraag of deze volledig gedekt worden door het Rijk (zie ook personeelslasten).

KEUZEMOGELIJKHEDEN

Door de ernst van de situatie is de keuzevrijheid beperkt. Er kan gekozen worden geen extra budget niet toe te kennen van, maar dat heeft direct gevolgen voor de inzetbaarheid van de medewerkers en de uitvoering van de taken.

De taken in kader van de vluchtelingen moeten uitgevoerd worden. Dat geldt ook voor andere wetgeving die we moeten blijven uitvoeren. Bij niet wettelijke taken heeft uw raad de keuze om te schrappen en zo capaciteit vrij te spelen. De dan vrijkomende capaciteit kan niet altijd direct ingezet worden op de uitvoering van vluchtelingentaken en de oplossing van de knelpunten binnen de specifieke beleidsterreinen.

Door de werkorganisatie wordt in beeld gebracht welke keuzes mogelijk zijn binnen de (wettelijke) taken en werkzaamheden. Daarin is gekozen voor een onderverdeling van de taken en werkzaam én opties voor de keuzes.

De onderverdeling is als volgt gemaakt:

1. Wettelijke taken
2. Going concern
3. Beleid/project.

De keuzes die we voor onderdeel 2 en 3 kunnen maken zijn:

- ✓ Niet doen;
- ✓ Later doen;
- ✓ Anders doen;
- ✓ Extra doen;
- ✓ Blijven doen.

Dit document is een momentopname en aan verandering onderhevig. Deze crisis is nieuw voor iedereen en het is lastig te voorspellen wat de duur en omvang van deze crisis zal zijn. Op een later moment komen wij hierop bij u terug.

Keuzes die gemaakt worden, hebben altijd consequenties en een aantal heeft ook financiële consequenties. De inschatting hiervan is erg lastig, ook weer vanwege de onbekendheid met een dergelijke crisis en de duur en omvang hiervan. Wel is er geleerd van de Coronacrisis. Deze ervaringen zetten we natuurlijk wel in, echter de huidige crisis kent wel een andere achtergrond en impact.

VERANTWOORDING

Voor de verantwoording van de kosten is gekozen voor een afzonderlijke kostensoort (438102) waarop binnen alle entiteiten de kosten verantwoord kunnen worden. In de verschillende P&C-documenten van de gemeenten en de werkorganisatie rapporteren wij over de voortgang van de kosten.

RISICO'S

De volgende risico's worden onderkend:

1. De opvang kan een langere periode betreffen en daarmee een langdurig effect hebben op de capaciteit, middelen en de vastgestelde beleidsdoelen.
2. Het welzijn en de belastbaarheid van het personeel is in het geding en het risico op uitval van medewerkers door een langdurige ongezonde werkdruk is groot. Er moet ruimte

blijven en deels ook terugkeren voor rust, vakanties en vooral voor gezondheid en werkplezier.

3. Vacatures kunnen naar verwachting niet op heel korte termijn worden ingevuld. Niet alleen is sprake van de verplichte aanbestedingsprocedures, maar er is schaarste op de markt voor de functies waar extra capaciteit noodzakelijk is (omdat ook andere gemeenten hier tegenaan lopen);
4. De impact van Corona is nog niet opgelost. We hebben nu veel uitval van medewerkers die zelf Corona hebben.
5. Dekking voor een deel van de kosten vanuit het rijk is aangekondigd, echter er is geen zekerheid over hoogte van de dekking.
6. Onzekerheid over mogelijke dekking binnen de begroting 2022 van de BUCH werkorganisatie.